

Aktualni ukrepi za varstvo narave v Strateškem načrtu SKP in priložnosti povezovanja z ekološkim kmetijstvom

Branka Trčak, mag. Jernej Kavšek

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ljubljana, 20. 3. 2026

Hiša EU, Dunajska cesta 20, 1000 Ljubljana

Sofinancira Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Vsebina

1. Naravovarstveni ukrepi v SKP in zahteve
2. Ekološko kmetijstvo – zahteve
3. Analitična primerjava izvajanja ekološkega kmetijstva in naravovarstvenih ukrepov v SKP

Naravovarstvene vsebine v SN SKP 2023–2027

Pravila pogojenosti

Intervencije v obliki neposrednih plačil (INP)

INP8 – Sheme za podnebje in okolje (SOPO).

Intervencije za razvoj podeželja (IRP)

IRP18.03 Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK)

IRP22 Neproizvodne naložbe

IRP23 Habitatni tipi in vrste na območjih Natura 2000 (HTV_N2000)

IRP31 Podpora za projekte EIP

IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev

IRP33 Testiranje naravovarstvenih ukrepov na zavarovanih območjih

IRP37 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov

Zahteve za izvajanje naravovarstvenih operacij

Košnja

- terminska omejitev košnje (prva košnjo v drugi polovici junija, MET: košnje ni v poletnem času)
- prepoved mulčenja
- nepokošen pas oz. mozaična košnja
- spravilo po košnji
- baliranje

Dosejevanje/zatravljanje

- brez komercialnih mešanic

Gnojenje

- ni gnojenja
- omejitev uporabe organskih gnojil
- prepoved mineralnih gnojil

Paša

- omejitev/prepoved paše
- način paše

Zahteve za ekološko kmetovanje

Ohranjanja biotsko raznovrstnost

- kolobar, mešani posevki, mejice, cvetoči pasovi, raznolika flora in favna...

Zmanjšuje onesnaževanje vode, tal in zraka

- ne uporablja se sintetičnih pesticidov, herbicidov, umetnih gnojil, prepoved preventivne uporabe antibiotikov, ...

Ohranja in povečuje rodovitnost tal

- uporaba komposta, zelenega gnojenja, različne metode obdelave tal,

Podpora naravnim procesom

- uporaba naravnih sovražnikov za različne škodljivce, podpira opraševalce, uporaba lokalnih sort kmetijskih rastlin in pasem domačih živali, brez GSO

Odpornost na podnebne spremembe

- ni monokulturnega kmetovanja, uporaba lokalnih sort kmetijskih rastlin in pasem domačih živali

Zahteve ekološko kmetovanje, ki vplivajo na biotsko pestrost

- Rastlinojede živali: vsaj 60 % lastne krme
- Plačilo za trajno travinje: obtežba mora biti najmanj 0,3 GVŽ/ha
- FFS: prepoved uporabe sintetičnih FFS
- Gnojenje: prepoved uporabe mineralnih gnojil
- Košnja, mulčenje: ni omejitev

Okrajšave

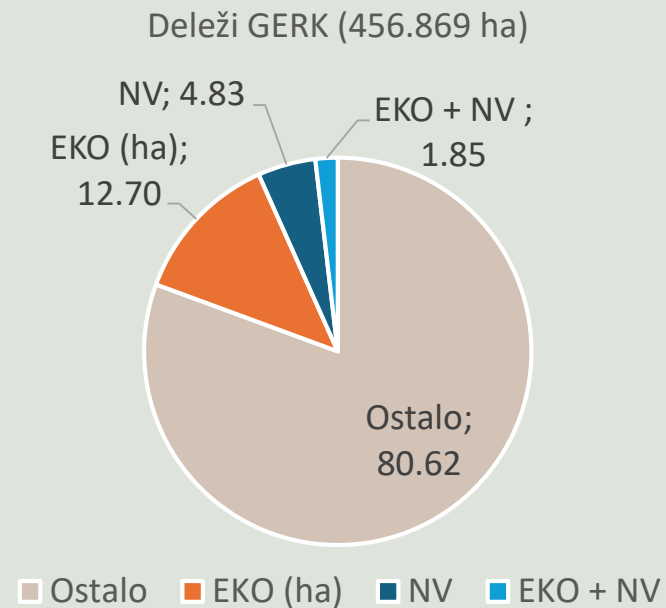
NV: naravovarstvene intervencije v SKP

EKO: ekološko kmetijstvo

Površine GERK v EKO in NV

	Površina (ha)	Delež (%)
EKO	59.100	12,70
NV	22.504	4,83
EKO + NV	8.631	1,85
Ostalo	375.265	80,62
Skupaj	465.500	100,00

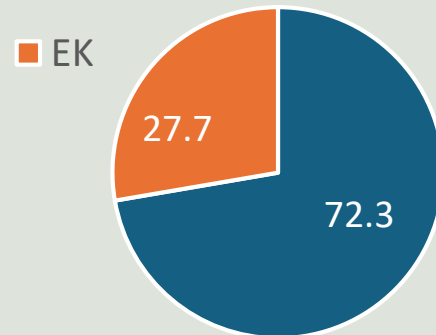

Površine EKO, NV iz zbirne vloge 2025

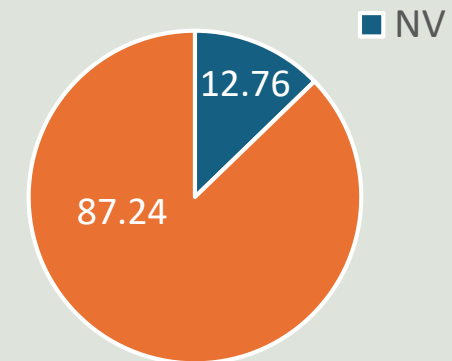
	Vse (ha)	Natura (ha)	% v Natura
Naravovarstvene intervencije ¹	22.543	18.897	84 %
EKO	59.069	25.525	43 %
EKO + Naravovarstvene intervencije SKP	8.637	8.238	95 %

Površine z NV intervencijami
(31.180 ha)

Med površinami, ki so EKO, je 12,76 % takih, ki so tudi v vsaj eni NV.
Delež od vseh površin je 6,69 %.

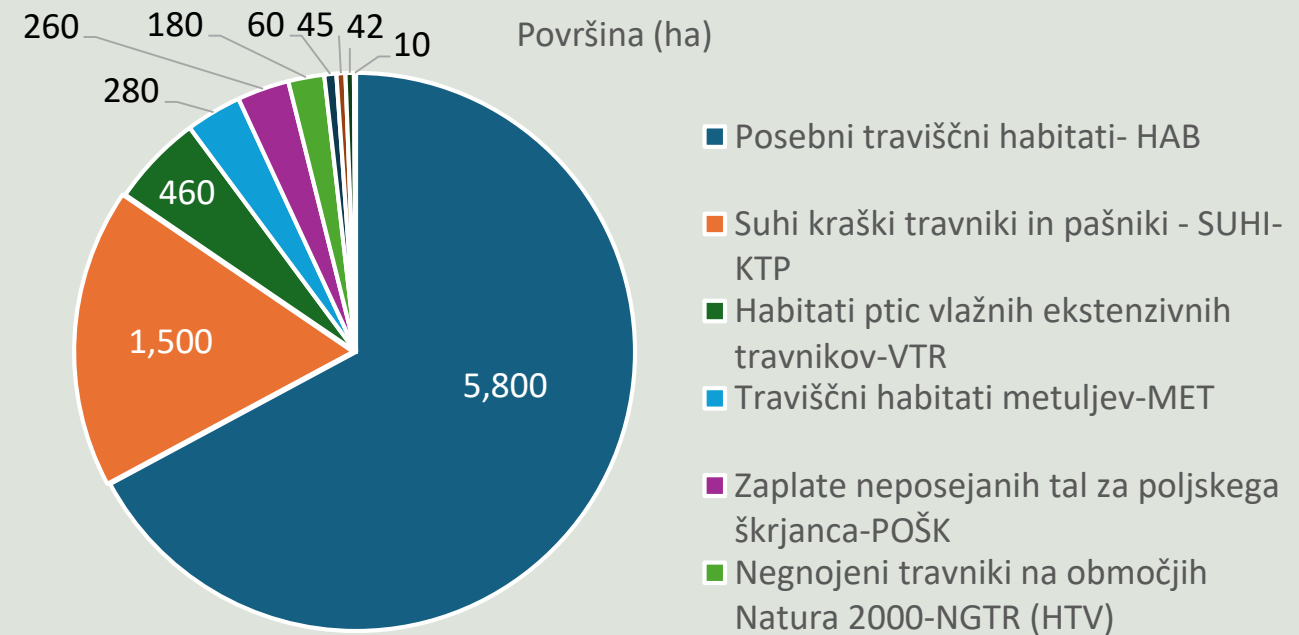
Površine EKO (67.706 ha)

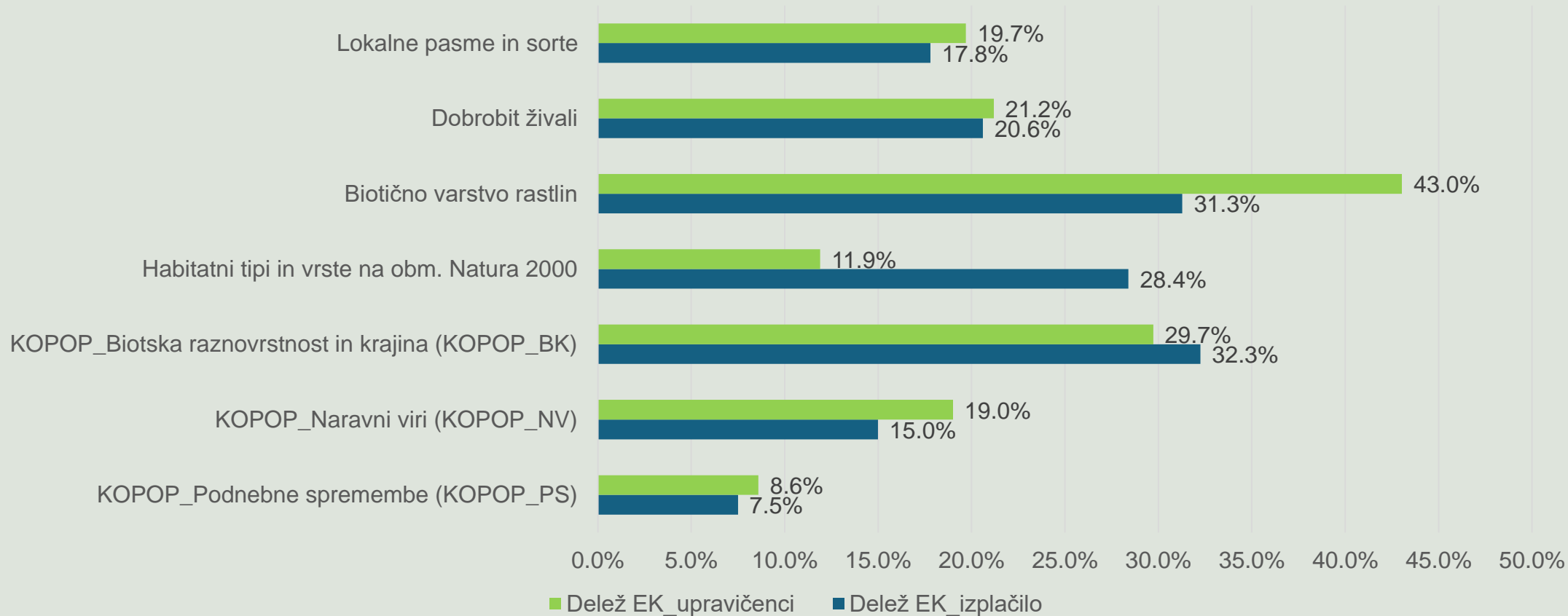
Naravovarstvene intervencije v EK

Skupina zahtevkov	Površina (ha)	Delež površine
Posebni traviščni habitati- HAB	5.800	67,15
Suhi kraški travniki in pašniki - SUHI-KTP	1.500	17,37
Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov-VTR	460	5,33
Traviščni habitati metuljev-MET	280	3,24
Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca-POŠK	260	3,01
Negnojeni travniki na območjih Natura 2000-NGTR (HTV)	180	2,08
Ohranjanje mokrišč in barij-MOKR_BAR	60	0,69
Mokrotni traviščni habitati	45	0,52
Gorički travniki	42	0,49
Ostalo	10	0,12
	8.637	100

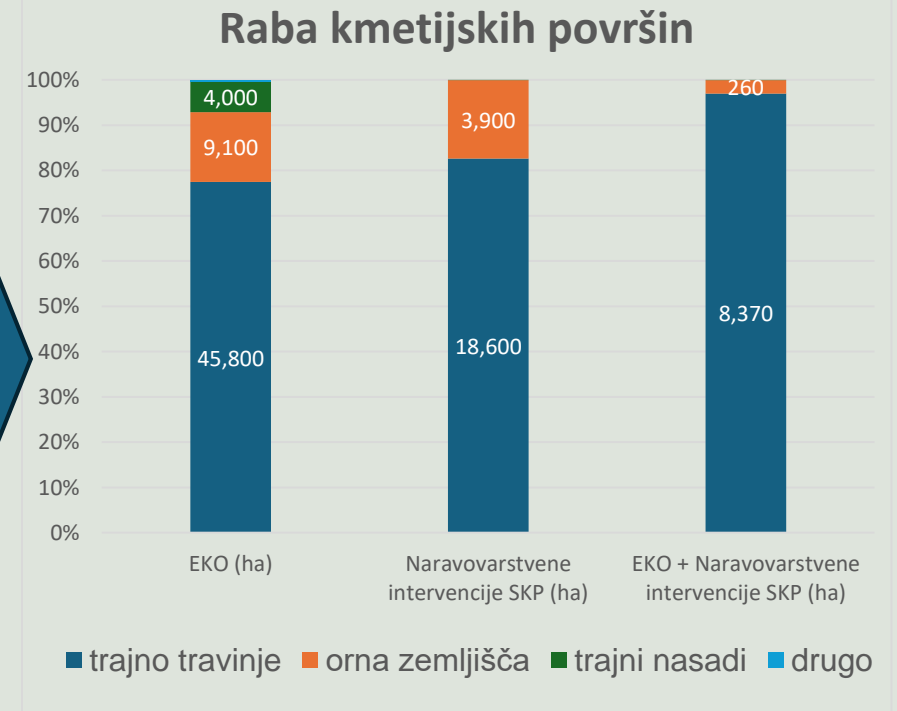
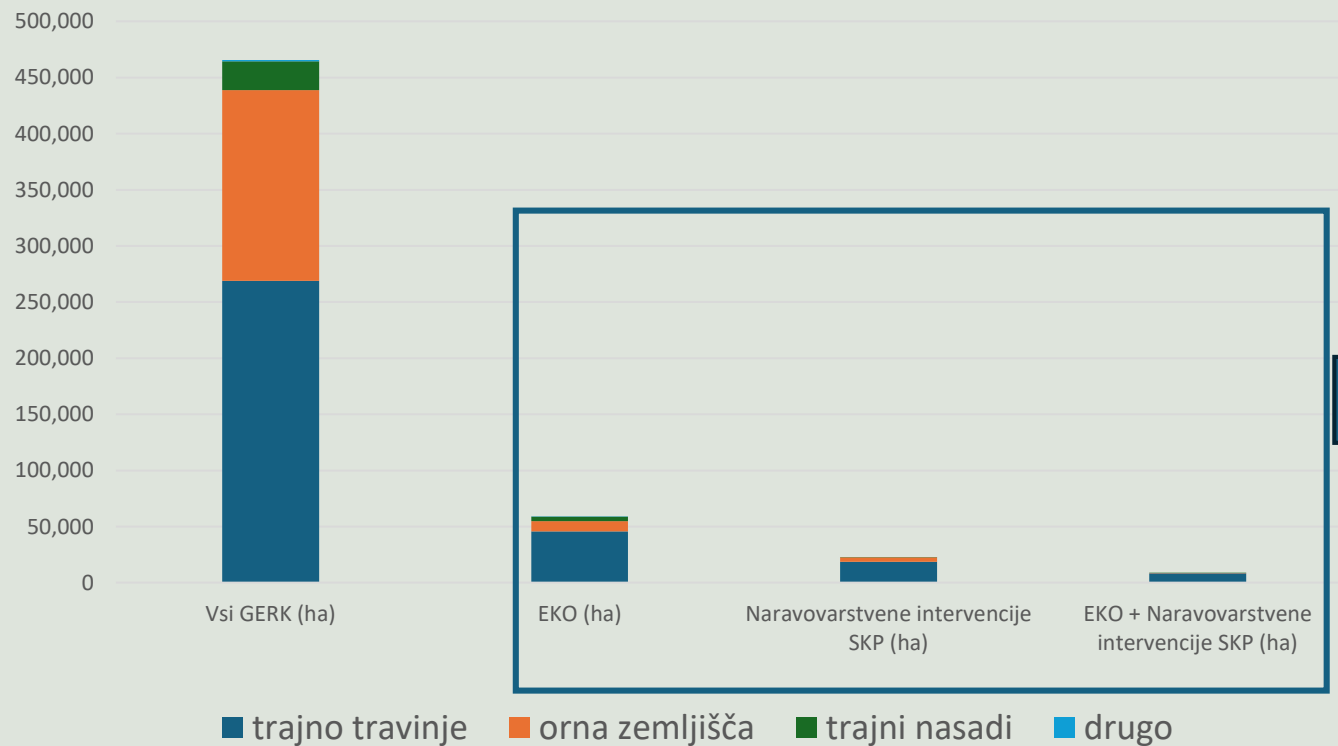
Delež EKO KMG v posameznih intervecijah SN 2023-2027

Raba kmetijskih površin

Raba kmetijskih površin

KMG – število

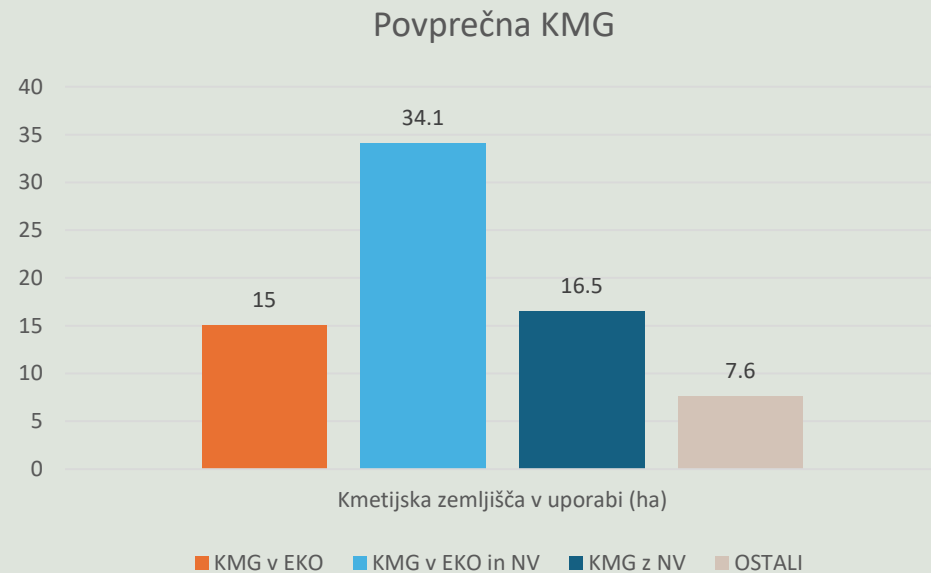
Št. kmetijskih gospodarstev (KMG)

- 12 % kmetij (20 % GERK) je v EKO in/ali NV.
- 21,35 % kmetij, ki so NV je tudi EKO.
- 17,46 % kmetij, ki so v EKO, je tudi NV.

KMG - kmetijska zemljišča v uporabi (ha)

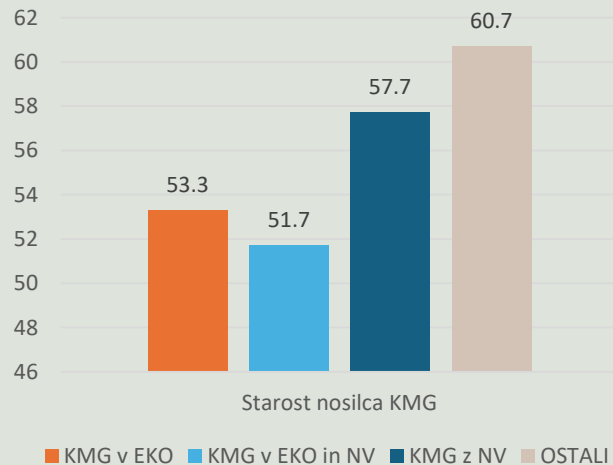
	EKO	EK+NV	NV	OSTALI
KZU (ha)	15	34,1	16,5	7,6
KZU (ha) - mediana	8,9	22,1	8,6	4,5

- **KMG NV+EKO** so bistveno **večje** (povprečno 34,1 ha in mediana 22,1 ha) od samo **KMG NV** (povprečno 16,5 ha in mediana 8,6 ha) oz. **KMG EKO** (povprečno 15 ha in mediana 8,9 ha).
- Razlika je še večja v primerjavi z ostalimi KMG.
- Vstop v sheme je najbrž povezan z večjo površino:
 - večji imajo boljšo administrativno /organizacijsko kapaciteto,
 - donosneje je kombinirati več ukrepov na večji površini.

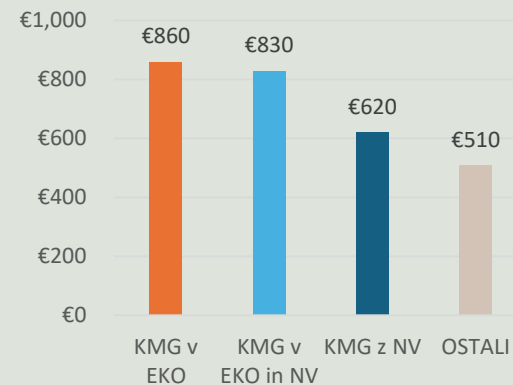
KMG – starost nosilca in podpora

Povprečna KMG

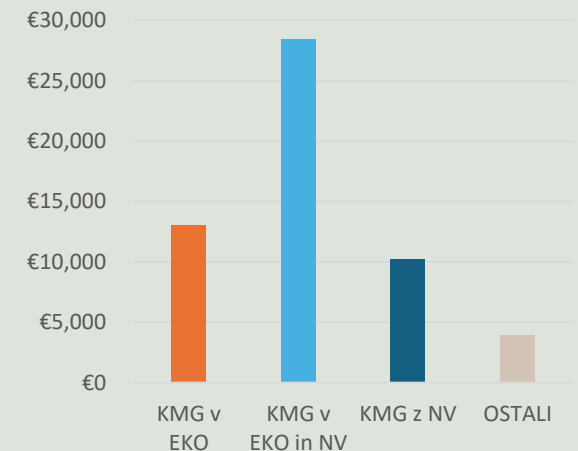
EKO+NV so najmlajši, kar kaže, da se za EKO+NV intervencije SKP odločajo res mlajši kmetije, ki lažje maksimirajo plačila SKP iz obeh skupin. To kaže tudi na bistveno večja skupna plačila SKP na KMG.

Povprečna podpora SKP na kmetijsko zemljišče v upravljanju (KZU)

Povprečna podpora SKP na KZU kažejo, da EKO plačila bistveno **izboljšajo** razmerje, saj imajo KMG, ki izvajajo samo naravovarstvene intervencije za več kot 200 EUR nižja skupna plačila SKP na površino.

Plačilo SKP na KMG

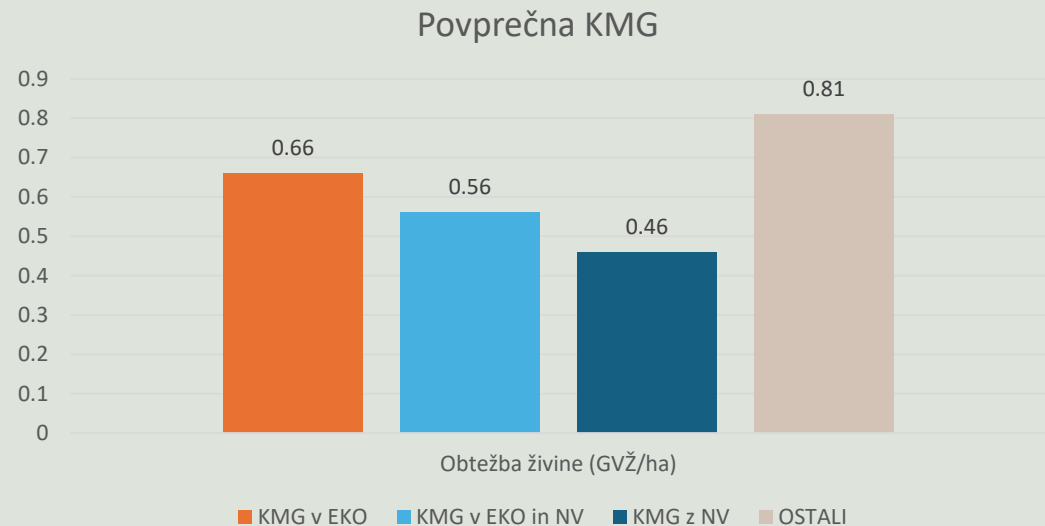

Kmetijska gospodarstva

Obtežba živine na površino je pričakovano v vseh treh skupinah nižja od povprečja ostalih KMG.

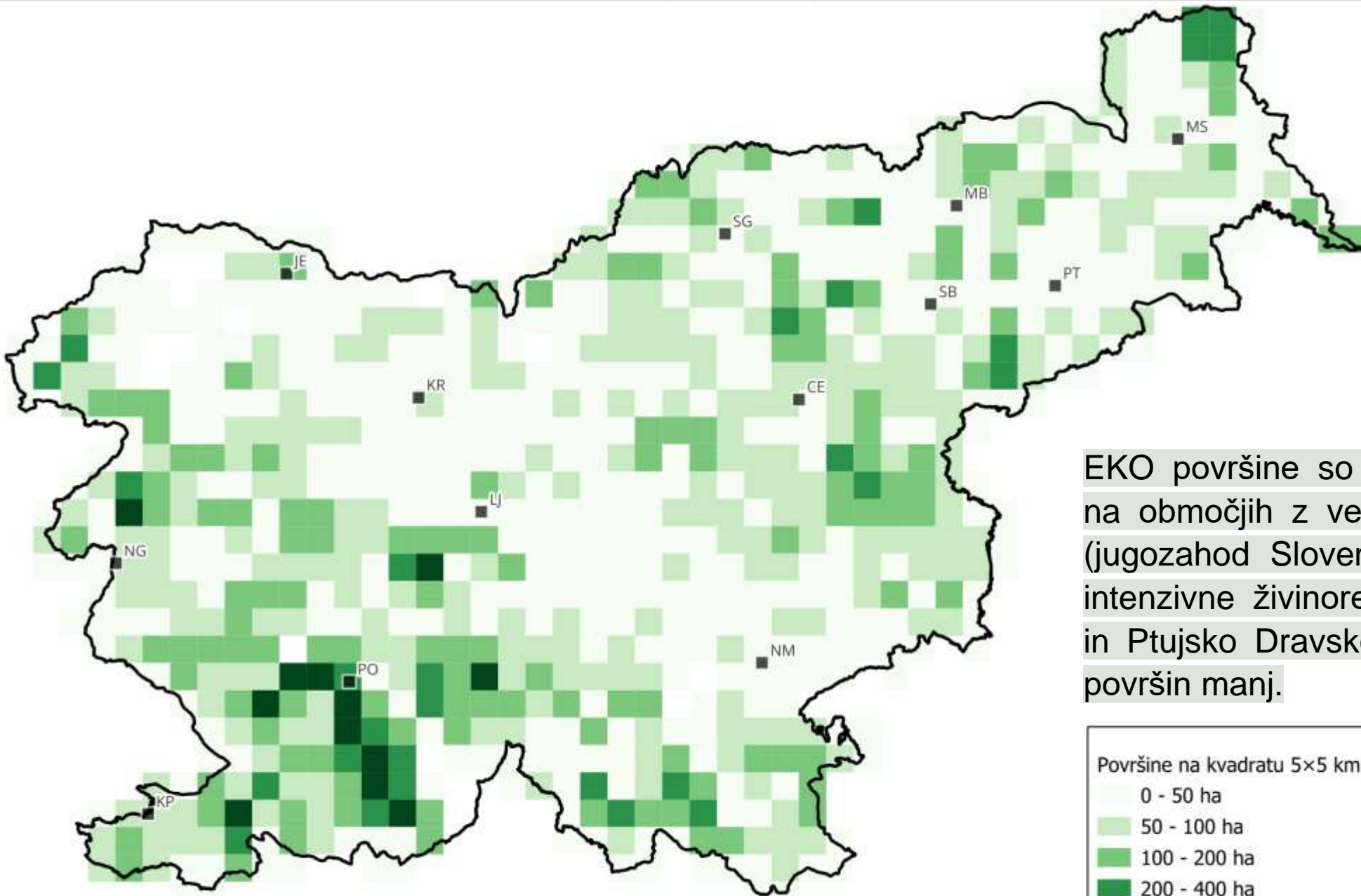
	EKO	EK+NV	NV	OSTALI
Živina (GVŽ)	13	20	15,5	8,8
Živina (GVŽ) - mediana	7,8	12,6	5,2	3,4

KJE SO POVRŠINE EKO IN NV?

Površine zbirne vloge 2025 vključene EKO

EKO površine so bolj koncentrirane na območjih z več trajnega travinja (jugozahod Slovenije). Na območjih intenzivne živinoreje (okolica Kranja in Ptujsko Dravsko polje) je takšnih površin manj.

Površine na kvadratu 5×5 km:

0 - 50 ha

50 - 100 ha

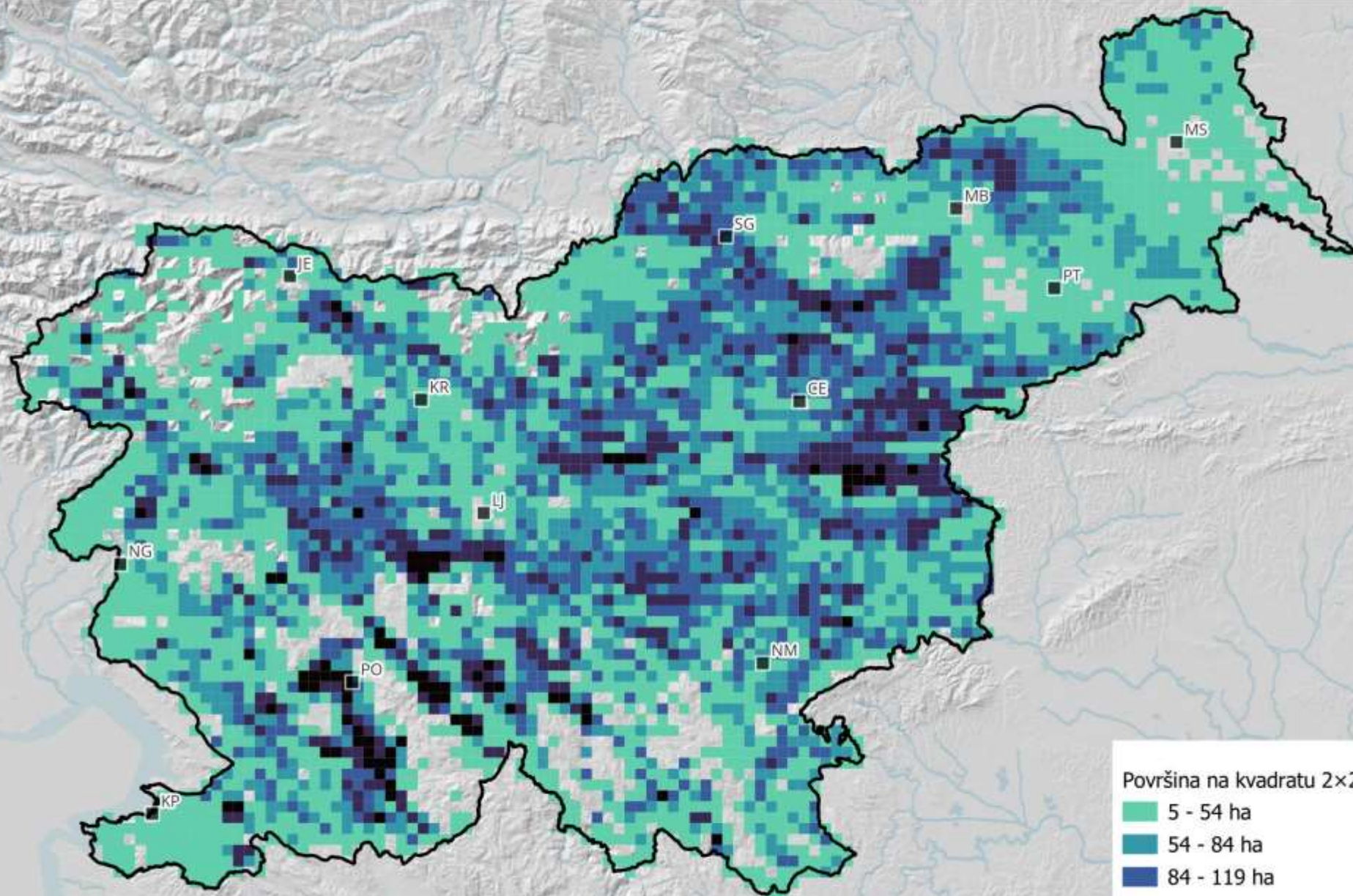
100 - 200 ha

200 - 400 ha

nad 400 ha

2024 (trajno travinje GERK)

Površina na kvadratu 2×2 km

5 - 54 ha

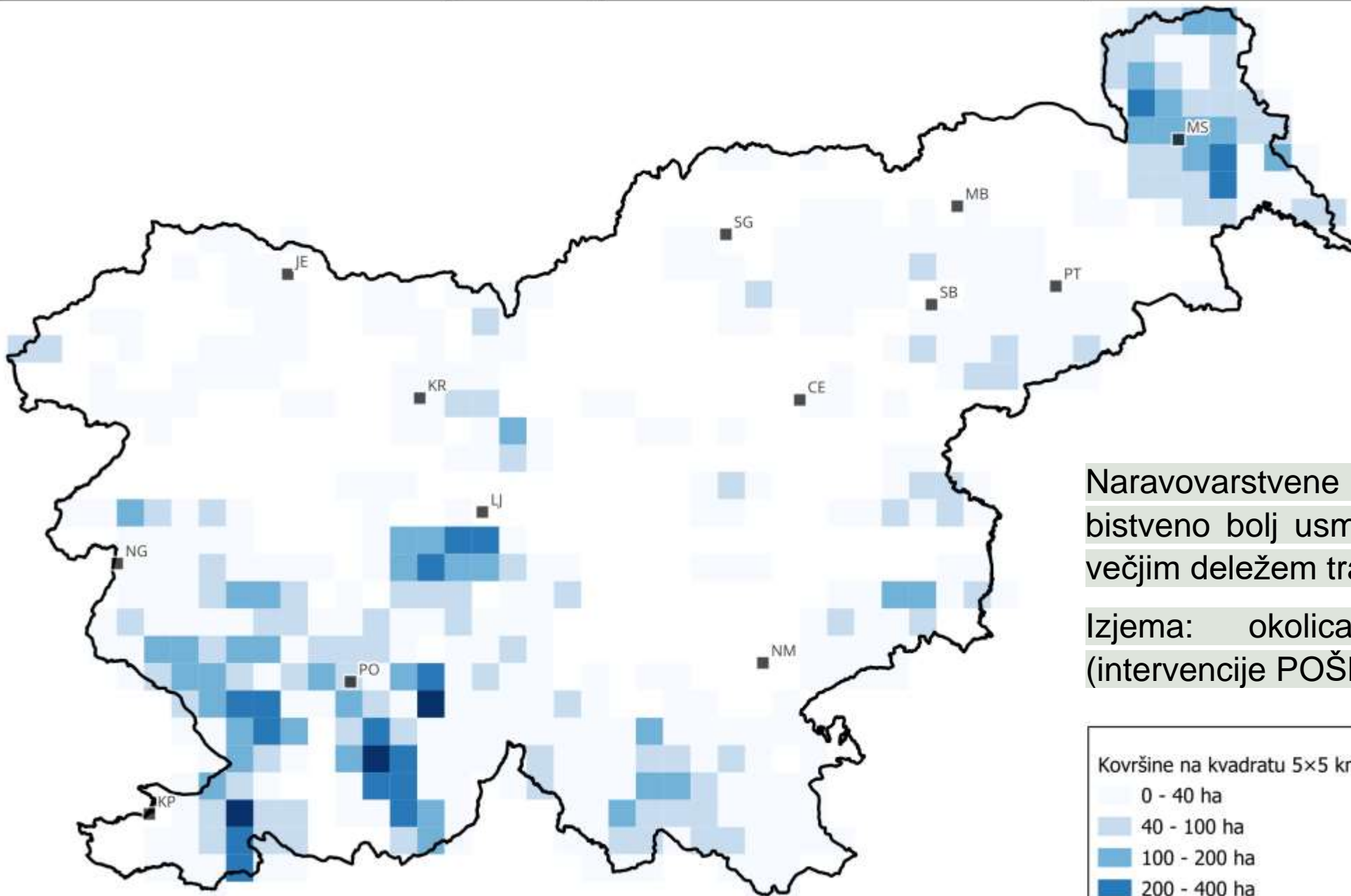
54 - 84 ha

84 - 119 ha

119 - 173 ha

173 - 289 ha

Površine zbirne vloge 2025 vključene v naravovarstvene intervencije SKP*

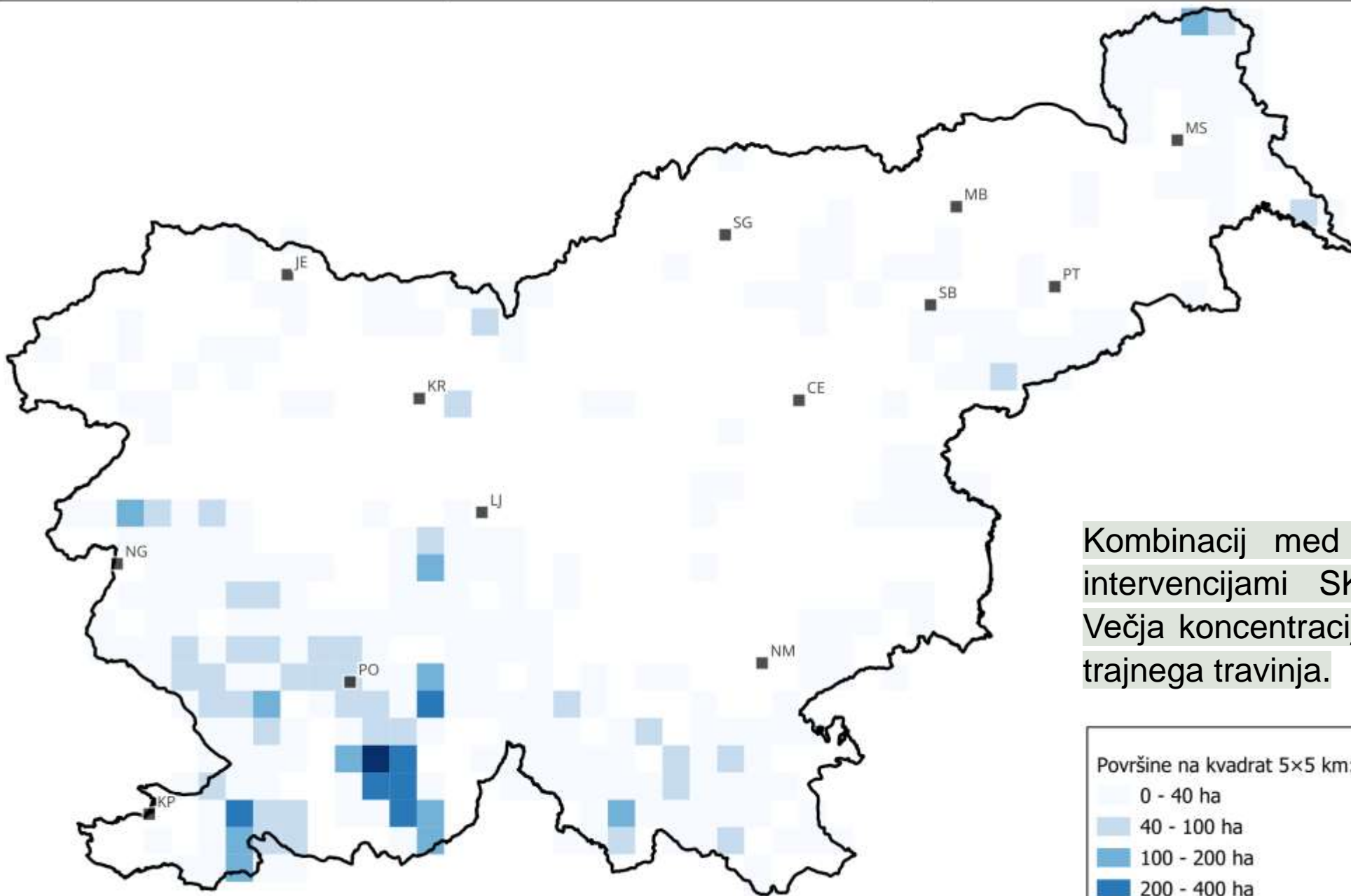
Naravovarstvene intervencije so še bistveno bolj usmerjene na območja z večjim deležem trajnega travinja.

Izjema: okolica Murske Sobotice (intervencije POŠK).

Kovršine na kvadratu 5×5 km:

- 0 - 40 ha
- 40 - 100 ha
- 100 - 200 ha
- 200 - 400 ha
- nad 400 ha

Površine zbirne vloge 2025 vključene v naravovarstvene intervencije SKP in EKOLOŠKO kontrolo*

Kombinacij med KMG z EKO in NV intervencijami SKP je relativno malo. Večja koncentracija je na območjih z več trajnega travinja.

Površine na kvadrat 5×5 km:

- 0 - 40 ha
- 40 - 100 ha
- 100 - 200 ha
- 200 - 400 ha
- nad 400 ha

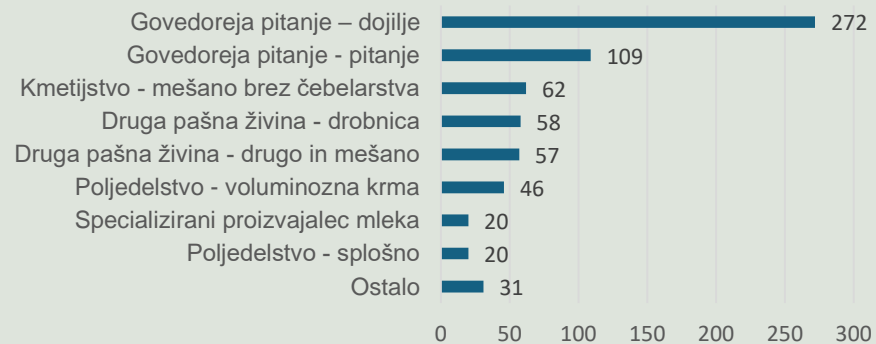
KMG z NV intervencijami SKP

KMG v EKO

KMG v EKO in z NV intervencijami SKP

- KMG v EKO + NV: bolj »pašno« usmerjeni, kar kaže velik delež krav dojlj in drobnice.
- EKO KMG bolj diverzificirani
- KMG NV manj živinorejsko intenzivna.

A vibrant, high-angle photograph of a rolling green meadow. The foreground and middle ground are filled with tall grasses and numerous small, bright yellow flowers, likely daisies, interspersed with taller, purple, spike-like flowers. The meadow slopes gently down towards the right, where a dense line of green trees and shrubs borders the edge. The background shows more of the green landscape under a clear sky. A semi-transparent purple rectangular box is centered in the lower-middle part of the image, containing white text.

Hvala za pozornost!